



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XII. Olim.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Etibus restituenda esse non tantum ijs, quos violentus possessor percepit, sed quos pristini possessores Monachi percepissent, nisi eis possessio crepta fuisset.

SYMMARIUM.

1. *Mensura restitutionis facienda in damno formaliter iniusto, est læsio alterius, ita ut eatenus restitui debeat, quatenus læsus est.*
2. *Cui lis mouetur, super re quam hæcenus ut suam possedit, tantum in ordine ad aliquos effectus, male fidei possessor dicitur.*
3. *Debet etiam officio iudicis ad plenam restitutionem compelli iniustus spoliator, quavis non omnia ab actore petita.*
4. *In aliis tamen iudiciis ad fructus ante litem contestatam perceptos, aut ad expensas non condemnabit iudex, nisi nominatim petantur.*

Nota. Possessor malæ fidei, seu formaliter iniustus, restituere debet non tantum rem & fructus rei quos possedit (exceptis merè industrialibus) sed etiam, quos non possidet, & absumpsit, imò & eos quos nunquam possedit, sed Dominus seu pristinus possessor percepisset, nisi ipsi res ablata, aut iniquè detenta esset. De hoc dixi lib. 3. tit. 2. c. 4. Ratio prioris partis est, quia fructus qui ex re aliena percipiuntur, ut frumentum ex agris, vinum ex vineis, lac aut lana ex ovibus, ad Dominum eorum pertinent, non ad iniquum possessorem, deductâ tamen æstimatione laboris ac industriæ, ergo ita restitui debent, aut si non restituantur, sed iniquè absumantur, damnum Domino inferitur, quod refarciendum est. Altera pars probatur, quia malæ fidei possessor refarcire debet omne damnum & lucrum cessans, cuius iniusta causa fuit: quare dici solet, quod mensura restitutionis faciendæ, in damno formaliter iniusto, sit læsio alterius, ita ut quatenus læsus est, eatenus restitui debeat secundum dicta cit. tit. 2. c. 1. n. 2. Loquor autem de malæ fidei possessore, qui propriè ita dicitur, quia iniuste possidet, aut dolo possidere desuit, videlicet iniuste absumendo. Alius autem est malæ fidei possessor, cui supervenit scientia rei alienæ, cum antea probabiliter ignoraret, is a-

liud restituere non debet, nisi quod tempore acquisitæ notitiæ possidet, aut quatenus se ex re locupletiorè tunc esse agnoscit, præterquam si ob usucapionem legitime completam, tutus sit, sicuti dixi cit. tit. 2. c. 3. n. 1. Sed & is malæ fidei possessor dicitur, cui lis mota est super re, quam hæcenus ut suam possedit, l. Sed et si. 25 §. Si ante. ff. De petitione hered. Id verò tantum pertinet ad quosdam effectus, videlicet ut ex eo tempore, quo lis mota est possessori, usucapio interrumpatur, l. Mora. 26. C. De rei vendit. Item ut fructus rei omnes etiam consumptos post litem contestationem restituere necesse sit, si actor in petitorio vincat. l. Certum. 22. C. eod. Videatur gl. hic verb. Fructus. His addendum, quod ad fructuum restitutionem unâ cum re, atque universi damni ac lucri cessantis compensationem violentus & iniustus possessor compellendus sit iudicis officio, tametsi hæc non omnia petita fuerint ab Actore, uti colligitur ex hoc capitulo, §. l. 1. §. Non solum. ff. De vi. At verò satisfactio pro iniuria non venit accessoriè, nisi petatur. Argum. C. Querelam. 24. de Elect. In aliis autem iudiciis, ante litem contestatam percepti fructus nominatim petendi sunt in libello, alioquin ad eos iudex non condemnabit. l. Adilem. 25. §. Item sciendum. Et l. Item si. 130. ff. De adifio. quod & similiter in expensis præstandis observari debet. l. Pactum. 10. ff. De usufruct. Ceterum si fructus jure actionis seu vindicationis debeantur, tum obtentâ victoriâ super re principali, postea fructus jure peti possunt, ita ut lata sententia super re, fidem faciat super fructibus, secundum doctrinam Bartoli. l. Et ex diverso. §. Vbi. n. 3. ff. De rei vindicatione.

CAPITVLVM XII.

Olim.

PARAPHRASIS.

Episcopus Tridonensis Fratribus humiliatis domum Calventiæ unâ cum possessionibus agrorum, eâ conditione concessit, ut in eo fundo nomine Episcopi hospitale &

le & Oratorium extruerent, ex possessionibus tres solidos annuos ipsi penderent, & Prælati ibi præficiendus pro se & fratribus, Episcopo & successoribus obedientiam manualē (id est sine scripturâ, interprete gl. c. His qui. De Maioritate.) præstarent. Sed Magister militiæ domum Calventiæ, quâ Humiliati incolebant, cum possessionibus cōsequi affectabat. Quamobrem illos astutē circumvenit, ut ignorante Episcopo, se & sua in manus suas traderent, eâ adiectâ conditione, si Episcopo placeret, sine cuius assensu se nihil facere posse affirmabat; & ita Magister traditionē accepit. Sed mox veluti iure suo utens, multa ex domo abduci curavit, hæc cum intellexisset Episcopus, accessit ad domū unâ cum Canonicis, & quos in ea Custodiæ causa à Magistro militiæ relictos reperit, per vim eiecit. Quamobrem ille tanquā spoliatus in possessionē se restitui petiit; his intelletis respondit Innoc. III. Magistro negandam esse restitutionem, partim quia domus Calventiæ ab Humiliatis tradita fuit sub conditione consensûs Episcopalis, qui postea non accessit, partim quia Magister clam, & iniuste possessionem usurpavit, quem proinde vim vi repellendo licebat eijcere. Ceterum si Episcopus unâ cum Capitulo modum excessit, in defensione juris sui contra Magistrum militiæ, satisfactionem debitam præstare tenetur, pro iniuria eidem & Domui (seu familiæ) eius illata.

SUMMARIUM.

1. Possessorium recuperanda non conceditur illi qui in possessione non fuit.
2. Civilem rei possessionem retinens, potest eam ab iniusto invasore aut turbatore defendere etiam per vim, si ita necesse est, & alter abscedere nõ vult, modo hoc fiat in continenti, & modus iustæ defensionis nõ excedatur.
3. Quod non tantum fieri potest circa res mobiles
4. Sed etiam circa res immobiles.
5. Et circa jura etiam incorporalia.
6. In continenti autem censeris rem tuam de-

fendere, si statim persequaris aut resistas aperta violentia, priusquam in tutum locum a tua persecutione aut resistētia se receperis iniustus spoliator, vel res tuas detulerit.

7. Vel si occulta violentia tibi sit facta, in continenti censeris rem tuam defendere, si statim ac cognoveris iniustam violentiam, media aggrediaris ad recuperandum necessaria.
8. Moderamen inculpata defensionis censeris tenere, si tanta sit tua resistētia, quanta prudentis viri arbitrio spectatis omnibus circumstantiis necessaria videtur.

Nota I. Ei qui in possessione non fuit, non conceditur iudicium possessorium recuperandæ, cum enim privatio supponat habitum, necesse est, in possessione fuisse eum, qui spoliatum se queritur, quamobrem agens interdicto *Vnde vi*, probare debet, & quod in possessione fuerit, & quod eâ ab adversa vi deiectus sit. *Argum. l. 1. §. Hoc interd. ff. De vi, & tradit gl. hic. verb. Restitutione. Mascard. concl. 1321 n. 23.* sed unde colligimus, quod Magister possessionem domus non accepit. Resp. Quia traditio Domus facta est sub conditione, quæ postea non evenit, consequenter in effectu Magistro possessio acquisita non fuit civiliter.

Nota II. Si quis clam seu ignorante possessore, eius possessionem ingrediatur aut occupet, atque abscedere nolit; per vim repelli potest; dummodo fiat in continenti, & modus iustæ defensionis non excedatur; ita habetur in hoc c. Nam Episcopus fuerat in possessione Domus civili, quandoquidem Humiliati eam possidebant nomine eius, quippe proprietatem sibi reservantis, eandem verò domum Magister ignorante Episcopo ingressus est, & occupavit, cum facile suspicari potuerit, eum contradicturum, & cum in domo aliquamdiu mansisset, non pauca egit & abstulit, quasi jus in domum haberet, consequenter turbavit possessionem Episcopi, non sine iniuria & violentia; At verò vim vi repellere omnia jura permittunt. *l. 3. ff. De iust. cap. Significati. 18. de homicid.* Et debet hoc accipi 1. 3

De rebus mobilibus, v. g. si miles equum

y 2 tibi

tibi auferat, potes illum persequi, & si opus sit, adhibitis armatis sociis per vim recuperare equum, donec illum miles in locum tutum receperit, tunc verò vim adhibere non licet, si iudicis auctoritate recuperare nequeas, cum enim possessione equi etiam civili seu per legem tibi concessa priuatus sis, iam vim non pateris, quam repellere liceat, sed vim passus es, quam vindicare propriâ auctoritate concessum non est: sed debes coram iudice experiri furti actione, aut vi bonorum raptorum. *l. 1. §. Et generaliter. ff.*

- 4 *De vi. 2.* Accipi debet de rebus soli seu immobilibus, v. g. Si quis per vim te extrudat ex ædibus, retines nihilominus possessionem civilem, & si in continenti te ipsi resistendo prævaliturum & corporalem possessionem recuperaturum confidis, quod & licitum est, *l. 1. §. Vim vi. ff. De vi. & l. 3. §. Eum. ff. eod.* potes eum qui cum armis venit, armis repellere, neque enim tantum concessum est tibi resistere, ne deijciaris, sed etiam si deiectus fueris, concessum est tibi, eundem deijcere, non quidem ex intervallo, sed confestim & in continenti. Item si quis clam me absente, ædes meas ingressus sit, civilem earum possessionem retineo, nec amitto nisi postquam intellexero, aggredi etiam hanc alterum sibi occupare, & ego eam conseruare, aut recuperare naturalem intermittam: unde licebit ad conseruandam civilem possessionem ædium & recuperandam naturalem, aggredi clandestinum & iniustum occupatorem, qui eo ipso, quod recedere nolit actualiter & per vim turbare & infestare censetur possessionem civilem meam, ideoque vim vi repellere possim. *l. 3. §. Si quis nuntiet, l. Clam. 5. §. Qui ad nundinas. l. Si id. 25. §. Quidam. ff. De acquirenda possessione.* Potest tamen in tali casu qui civiliter possidet, statim re intellectâ currere ad iudicem intentando interdictum possessorium retinendæ, ut ex supra dictis constat. 3. Accipi debet de rebus incorporalibus seu iuribus, si quis v. g. Capitulari electioni se ingerendo possessionem juris eligendi comparare velit, & monitus non desistat, per vim eijci potest, sed & vice versâ si in possessione eli-

gendi existens non admittatur, potest etiam vi adhibita se ingerere, ne possessionem amittat. Quæritur quid sit aliquid fieri in continenti.

Respondeo & Dico 1: Si quis vim apertam, aut rapinam tibi inferat videnti, v. g. rem mobilem auferat, videlicet, equum; aut ædibus tuis te excludat; his casibus statim defendere te debes, illum persequendo, huic resistendo, ita ut una inter vos contentio seu pugna sit, cum primùm verò raptor aut predo veluti victoriam consecutus, pro hac vice tutus est à tua tentata persecutione aut resistentiâ, amisti possessionem etiam civilem, ut postea iudicio possessorio non retinendæ, sed unde vi aut bonorum raptorum agere debeas.

Dico II. Si quis clam ingressus sit, te absente ædes, aut alium fundum, postquam id cognoueris, requiritur ut non cesses aggredi media ad recuperandum extra vel intra iudicium necessaria; alioquin animum despondisse, & civilem quoque possessionem amisisse censeberis; sin autem statim, moraliter rem æstimando, consultes cum amicis, armis præpares, milites tibi conducas, vel advocatos advoce, tamen si fortè unum mensem aut plus temporis iuxta negotij difficultatem in præparando insumas, retines possessionem civilem. *l. 1. §. Vim vi. ff. De vi. l. 1. C. Unde vi, & docet hic Innoc. n. 8. Panorm. n. 10. Videantur etiam, quæ dixi l. 3. tit. 3. p. 3. c. 3. num. 4.*

Nota III. Ad possessionem retinendam, defendendam, aut iniquum turbatorem repellendum, vim aliter inferre non licet, nisi cum moderamine inculpatae defensionis. *l. 1. C. Unde vi,* videlicet, ut tanta sit resistentia, quanta prudentis viri arbitrio, spectatis omnibus circumstantiis necessaria videtur ad defensionem possessionis aut juris, sin autem amplius quid attentatum fuerit, ad injuriam spectat, unde obligatio oritur satisfaciendi, & damna ita iniuste illata refarciendi. Videatur *Panormitanus hic n. 15.*

* * *